

Eesti keele ainekava põhikooli 9. klassile

1. Õppe-eesmärgid

9. klassis eesti keele õpetamisega taotletakse, et õpilane:

1. omandab eesti keele oskuse tasemel, mis võimaldab iseseisvalt toimida eestikeelses keskkonnas ning jätkata õpinguid eesti keeles
2. omandab oskuse edaspidi võõrkeeli õppida ja oma keeleoskust pidevalt täiendada;
3. mõistab eesti kultuuri ja teiste kultuuride erinevusi ja mõtteviiside mitmekesisust ning väärtustab neid;
4. tunneb huvi Eesti kultuurielu vastu, huvitub eestikeelsetest kirjandusteostest, teatri- ja filmiloomingust, raadio- ja teleaadetest ning trükimeediast;
5. oskab kasutada eakohaseid eestikeelseid teatmeallikaid (nt teatmeteoseid, sõnaraamatuid, interneti), et leida vajalikku infot ka teistes õppeainetes ja väljaspool õppetööd.

2. Õppesisu - 175 tundi

2.1. Mina ja teised.

Avalik ja privaatne suhtlemine (digisuhtlus: e-kiri, sotsiaalvõrgustikud), meilietikett. Turvaline digisuhtlus. Digisuhtluses kasutatav släng ja lühendid. Küberkiusamine ja viisakas käitumine võrgus. Küberturvalisus ja pahavara. Inimese kirjeldus. Lähisuhted, põlvkondlik erinevus mõtteviisis, sugulased ja sugupuu, armastus- ja sõprussuhted, psühholoogiline suhtlusbarjäär, suhteprobleemide ja konfliktide ennetamine ning lahendamine. Enesejuhtimisoskus ja eneseanalüüs.

2.2. Kodu ja lähiümbrus.

Kogukondlikud rahvaalgatused, „Teeme ära!” talgud; kodu ja lähiümbruse korrashoid; käitumine koduümbruses ja looduses, keskkonnasäästlikkus, turvalisus; Rohepööre. Looduskaitse ja -hoid, prügi sorteerimine, taaskasutus ja pakendiringlus. Säästlik eluviis. Heakord ja heakorranõuded.

2.3. Eesti.

Eesti vaatamisväärsused. Rahvuspargid ja looduskaitsealad. Eesti eripära/koht/tuntus maailmas: e-riik, puhas keskkond, PISA-testide tulemused. Eesti keele kui riigikeele väärtustamine ja tähtsus, eestlaste välja- ja sisseränne; eesti keel ja kultuur maailmas. Eesti noored ja teadus. Vabariiklikud teema-aastad. Eesti keele keskkonnad, eesti tuntumad kirjanikud ning tüvitekstid. Rakett 69; telesaade NOVA; Eestikeelsed teabeallikad. Info kriitiline hindamine.

2.4. Riigid ja nende kultuur.

Riigid ja nende kultuur. Riigiaparaat ja selle valitsemine. Erinevate rahvaste stereotüübid, tavad ja kombed. Heategevusüritused, tänuüritused. Noorteorganisatsioonid, noortevahetus; õpilaste õpiränne.

2.5. Igapäevaelu. Õppimine ja töö.

Formaalse ja mitteformaalse keeleõppe võimalused: tandemõpe, õpilasvõistlused, kohtumisõhtud, keelesõber, keeleklubid ja -kohvikud jt;

Edasiõppimine: kutseõpe; õpipoisi õpe, õpilasvahetus; noorte tööhõive ja teenimisvõimalused: õpilasfirmad, töövarjupäevad, äriideede arendusnädalavahetused ehk Hacketonid, start-up'id. Kandideerimiseks vajalikud tarbetekstid.

2.6. Vaba aeg.

Noorte vaba aeg ja tegevusetus. Tegevusetuse põhjused ja tagajärjed (suitsetamine, e-sigaretid, uimastid, ülekaal jt). Turvalisuse tagamine. Aktiivne puhkus: matkad, jalgrattaretked, kultuurireisid, noortelaagrid; Huvitegevus: kujutav kunst, muusika, kirjandus, film, teater, fotograafia, sport, tants, käsitöö, kogumine jt loovtegevused;

2.7. Tervis ja tervislik eluviis

Füüsilise ja vaimse tervise tasakaal, terviseriskid, istuv eluviis, netisõltuvus jne, tasakaalustatud toitumine. Kriisiabi numbrid: 1247 või 116006. Laste varjupaigad/ turvakodud.

3. Õpitulemused

9. klassi lõpetaja:

1. väärtustab eesti keelt ja kultuuri, kasutab teadlikult eesti keele oskuse arendamiseks eestikeelset keelekeskkonda;
2. kasutab õppes ajakohaseid keeletehnoloogilisi vahendeid eesmärgipäraselt, arvestab digiturvalisuse nõuetega;
3. saab aru erineva pikkuse ja keerukusega suuliste tekstide põhisisust, mõistab nii kirja- kui kõnekeelt.
4. jälgib vilunud kõnelejate elavat mõttevahetust ning saab aru selgelt struktureeritud diskussioonist;
5. jälgib eakohaseid ettekandeid ja esitlusi, leiab infot ja teeb kokkuvõtte, avaldab oma arvamust, esitab vastuväiteid;
6. saab aru enamikust suulistest ja kirjalikest üldkeelsetest tarbe- ja meediatekstidest, eristab kvaliteetajakirjandust kollasest;
7. jälgib ja mõistab arvamuse- ja probleemartiklite ning saadete arutluskäiku usaldusväärsetest allikatest;
8. loeb keeletasemele vastavaid eri žanris ilukirjandustekste, analüüsib nende sisu ja mõistab sõnumit;
9. suhtleb ettevalmistuseta küllaltki ladusalt tuttavatel ja eale vastavatel teemadel, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove, reageerib kaaslaste jutule aktuaalsetel teemadel;
10. osaleb arutelus, väitluses, väljendub selgelt, üksikasjalikult ning argumenteeritult eakohastel ja aktuaalsetel teemadel.
11. peab selgelt struktureeritud ettekande tuttavatel teemadel või alusteksti põhjal, esitab olulisemad seisukohad ning poolt- ja vastuargumendid;
12. kirjutab/koostab eri tüüpi tarbetekste, näiteks kandideerimisdokumente: avaldus, motivatsioonikiri, elulookirjeldus, seletuskiri, volitus,
13. kirjutab e-kirju, ning vormistab need korrekselt;
14. kirjutab jutustavaid ja kirjeldavaid tekste nii realistlikus kui ka fantastilises laadis,
15. kirjutab arutlevaid tekste, esitab poolt- ja vastuargumente, toob näiteid ning sõnastab kokkuvõtte alustekstide põhjal;
16. kirjutab raamatu-, filmi-, teatri-, saate-, videoarvustuse loetu, nähtu, kuuldu põhjal;
17. valdab üldsõnavara tuttavatel ja aktuaalsetel teemadel, väljendub selgelt, täpselt ja varieeruvalt;
18. tunneb eesti keele grammatikat õpitu piires, tunneb sõna- ja sõnavormide moodustamise viise;

19. hääldab sõnu ja lauseid selgelt ja loomulikult;
20. arvestab keeleliste vahendite valikul suhtluse eesmärki, partnerit ja olukorda nii koolis kui ka väljaspool kooli.
21. kasutab liit- ja lihtlauseid, lauselühendiga lauseid, otsekõnet; ühendab lausungid selgelt ja loogiliselt struktureeritud sidusaks tekstiks;
22. kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ja -vorme, järgib õigekirjareegleid õpitu piires;
23. tunneb eesti keele sõnamoodustuse põhimõtteid.

4. Õppemeetodid

Tunnis suheldakse peaaesjalikult eesti keeles. Õpetaja julgustab õpilast kasutama eesti keelt aktiivselt ka keelekeskkonnas (nt muuseumitund, õppereis, õpilasvahetus). Senisest enam osalevad õpilased eesti kultuurielus (nt teatri, kontserdi ja muuseumi ühiskülastus).

Õpetaja suunab õpilast lugema lühemaid nii kohandatud kui ka autentseid eakohaseid ilukirjandus-, teabe-, tarbe- ja meediatekste. Kirjutamisoskuse arendamiseks kasutatakse erinevat liiki lühemaid ja pikemaid loovtöid.

Osaoskuste arendamiseks sobivad näiteks:

- 1) eri liiki eakohaste tekstide kuulamine ja lugemine;
- 2) adapteeritud eakohaste tekstide iseseisev lugemine;
- 3) ülesande täitmine kuuldu ja loetu põhjal (nt küsimustele vastamine, tabeli täitmine, joonise täiendamine jm);
- 4) järjestamisülesanded (nt sõnad lauseks, laused/lõigud tekstis);
- 5) eri liiki etteütlused;
- 6) ümberjutustus;
- 7) mudelkirjutamine (nt sõnumid, postkaardid, lühikesed kirjad);
- 8) projektitööd;
- 9) lühiettekanded (nt projektitööde kokkuvõtted, huvialade tutvustamine);
- 10) rollimängud.

5. Hindamine.

Jooksev

Jooksva hindamise puhul õpilasel peab olema mitte vähem kui 3 jooksvat hinnet, mille

alusel moodustab veerandi lõplik hinne. II kooliastmes hinnatakse kõiki osaoskusi kas eraldi või lõimitult. Igal veerandil viiakse läbi mitte rohkem kui üks kõiki osaoskusi haarav kontrolltöö.

Jooksev hindamine sisaldab:

- Hinded suulise vastuse eest
- Hinded kirjaliku küsitluse alusel

Kokkuvõttev (veerand, aasta)

Igal õppeveerandil saab õpilane tagasisidet kas suulise või kirjaliku sõnalise hinnangu või hinde vormis kõigi osaoskuste kohta. Aastahinne tuleneb nelja veerandi koondhindest.

6. Õppekirjandus:

- Aino Siirak. Eesti keele õpik ja töövihik vene õppekeelega kooli 9. klassile. Koolibri
- Aino Siirak. Eesti keele grammatika tabelites. Pangloss; H. Metslang jt.
- Eesti keele seinatabelid. Tea
- Eelmiste aastate riikliku eksami testid innove.ee
- Eesti keele käsiraamatud

Vajalikud lingid:

<https://courses.cs.ut.ee/t/digiopik/Digitaalnohutus/Tund29>

<https://www.teeviit.ee/kuidas-oppida-ennast-tundma/>

<https://edidaktikum.ee/et/content/enesejuhtimisoskuste-arendamise-m%C3%A4ng>

[Juhendid haridusasutustele - RAJALEIDJA](#)

<https://www.puhkaeestis.ee/et/puhka-eestis/milles-on-eestlased-parimad> , <https://www.hm.ee/pisa>

<https://ekkm.estinst.ee/> ;

<https://ekkm.estinst.ee/eesti-keele-ope-valismaal/>

<https://rakett69.ee/>;

<https://lastekraan.err.ee/1038738>, https://keeleabi.eki.ee/pdf/vaikased_tarbetekstid2.pdf ,

<https://sonaveeb.ee/>; www.eki.ee; https://www.filosoft.ee/gene_et/ ,

https://www.filosoft.ee/html_speller_et/

<https://www.opiq.ee/kit/331/chapter/18594> ;

<https://valitsus.ee/strategia-eesti-2035-arengukavad-ja-planeering/tegevuskava/>

<https://www.taskutark.ee/study/uhiskonnaopetus-6-klassile/83597/>

<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/et/opportunities/opportunities-for-individuals/pupil-mobility>;

<https://www.yfu.ee/vahetusopilane/taotlemine/>

<https://arhiiv.err.ee/audio/vaata/uudised-haridusministeerium-korraldab-suveks-opilaslaagreid-et-tosta-laste-opihuvi>;

<https://haridusportaal.edu.ee/artiklid/noortelaagrid-ja-malevad>

<https://www.112.ee/et/juhend/aita-ennast-ja-teisi/112-lastele>

<https://www.112.ee/et/juhend/aita-ennast-ja-teisi/ohvriabi-kriisitelefoni-116-006>

<https://www.google.com/search?client=firefox-b-d&q=Teeme+%C3%A4ra>

Soovituslikud kirjandusteosed:

Jaanus Vaiksoo „King nr 39”, „King nr 40”, King nr 41”, Andrus Kivirähk „Rehepapp ehk November”, Margus Karu “Nullpunkt”.

Soovituslikud filmid:

“November”, “Nullpunkt”, “Eia jõulud Tondikakul”, “Nimed marmortahvlil”. Soovituslikud meediaväljaanded ja -kanalid: <https://jupiter.err.ee/filmid>; <https://www.efis.ee/ETV>, ETV+, Vikerraadio, Eesti Päevaleht; Postimees